

Выкарыстанне інтэрнэт-рэсурсаў у выкладанні...

Надзея Старавойтава

Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт

e-mail: izhota@gmail.com

Выкарыстанне інтэрнэт-рэсурсаў у выкладанні
беларускай мовы як замежнай

Рэзюмэ

У артыкуле класіфікуюцца і аналізуюцца розныя формы інтэрнэт-тэхналогій, накіраваных на фарміраванне іншамовнай камунікатыўнай кампетэнцыі навучэнцаў, што з'яўляецца вельмі актуальным у сучасным адукацыйным працэсе. Вылучаецца пяць відаў навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў, прапануюцца беларускія адпаведнікі да такіх замежных тэрмінаў, як *хотліст*, *мультымедыя скрэпбук*, *трэжа хант*, *сабджэкт сэмпла* і *вэбквэст*.

Abstrakt

Internet-Resources in Teaching Belarusian as a Foreign Language

The contribution provides the taxonomy and analysis of various Internet-resources that help students develop their communicative competence, which is a hot topic in today's education. Five educational Internet-resources are outlined as well as the Belarusian variants for such terms as *hotlist*, *multimedia scrapbook*, *treasure hunt*, *subject sampler* and *webquest* are proposed.

У сучасных адукацыйных умовах навучанне агулам і навучанне замежнай мове ў прыватнасці з'яўляецца працэсам шматгранным, што абумоўлена імклівым нарастаннем аб'ёму інфармацыі, калі веды самі сабою ўжо не самамэта, а ўмова будучага поспеху ў прафесійнай дзейнасці. Перавага ўкаранення Інтэрнэт-тэхналогій у працэс навучання замежнай мове ў наш час ужо не выклікае сумненняў і не патрабуе дадатковых доказаў. За апошнія дзесяцігоддзе было напісана нямала прац у замежнай метадыцы, у якіх даследчыкі раскрываюць пазітыўны ўплыў розных формаў Інтэрнэт-камунікацый – электроннай пошты,

чату, форуму, вэб-канферэнцый і вэб-семінараў, накіраваных на фарміраванне іншамовнай камунікатыўнай кампетэнцыі навучэнцаў. Асноўнымі вартасцямі Інтэрнэту з'яўляюцца апэратыўны доступ да неабмежаванай колькасці свежай інфармацыі і велізарны выбар аўтэнтычных матэрыялаў, напрыклад, навіны, цікавыя факты з жыцця вядомых людзей і аднагодкаў у замежжы, словы сучасных песняў, лісты, рэклама, меню, расклад руху транспарту, шыльды ў краме, аэрапорце, вершы, навучальныя відэаролікі і г. д. [Андреева 2003; Сысоев, Евстигнеев 2008]. Рэсурсы Інтэрнэту можна выкарыстоўваць для развіцця ўсяго спектра камунікатыўна-маўленчых уменняў: як прадуктыўных (гаварэнне і пісьмо), так і рэцэптыўных (слуханне і чытанне) [Сысоев, Пустовалова 2013]. Адным з найбольш перспектыўных напрамкаў у выкарыстанні Інтэрнэту з'яўляецца ўжыванне інтэрактыўных навучальных курсаў, якія прадугледжваюць актыўнае ўзаемадзеянне ўсіх удзельнікаў навучання, наяўнасць ўзаемасувязі паміж выкладчыкам і навучэнцам з дапамогай электроннай пошты, выкарыстанне сеткавых інфармацыйных сістэм. Толькі з ужываннем Інтэрнэту сталася магчымым апэратыўнае дыстанцыйнае навучанне [Фісюк]. Менавіта таму на сучасным этапе навучання беларускай мове як замежнай (далей – БМЗ), калі метадыка яе толькі акрэсліваецца, узнікае вострая неабходнасць у распрацоўцы новых навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў.

Як вядома, асаблівую ролю пры фарміраванні камунікатыўнай кампетэнцыі маюць камунікатыўныя заданні. Навучэнцам на аснове падрыхтаваных матэрыялаў курса, а таксама наяўных рэсурсаў Інтэрнэту могуць быць прапанаваныя серыі праблемных заданняў, звязаных з праграмай курса, накіраваных на комплекс-

Надзея Старавойтава

нае фарміраванне і развіццё як камунікатыўна-кагнітыўных (ажыццяўляць пошук і адбор, рабіць абагульненне, класіфікацыю, аналіз і сінтэз атрыманай інфармацыі), так і ўласна камунікатыўных уменняў (прадстаўляць і абмяркоўваць вынікі працы з рэсурсамі Інтэрнэту).

У англамоўнай літаратуры вылучаецца пяць відаў навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў [Сысоев, Евстигнеев 2008] (праз працяжнік прапануем беларускія адпаведнікі да замежных тэрмінаў):

1. хотліст (hotlist) – *тэкставік* (літаральна: *спіс па тэме*; уяўляе з сябе спіс тэкставых Інтэрнэт-сайтаў па вывучанай тэме);
2. мультымедыя скрэпбук (multimedia scrapbook) – *мультымедыійнік* (літаральна: *мультымедыійны чарнавік*; своеасаблівая калекцыя мультымедыійных рэсурсаў: фотаздымкі, аўдыяфайлы, відэакліпы і відэастужкі, анімацыйныя віртуальныя туры, а таксама і тэкставыя файлы);
3. трэжа хант (treasure hunt) – *апытанка* (літаральна: *паляванне на скарбы*; першыя два спісы, але з пытаннямі паводле зместу кожнага сайта і мажлівым агульным пытаннем у канцы, што дапамагае навучэнцам “упаляваць” сутнасць);
4. сабджэкт сэмпла (subject sampler) – *спрэчка* (літаральна: *тэматычны ўзор*; трэці спіс, але ён скіраваны не проста на вывучэнне фактычнага матэрыялу, але і на абавязковае абмеркаванне вострых дыскусійных тэм);
5. вэбквэст (webquest) – *даследаванне* (літаральна: *Інтэрнэт-гульня*; сцэнар арганізацыі праектавай дзейнасці навучэнцаў на любую тэму з выкарыстаннем Інтэрнэту, самы складаны тып навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў, што змяшчае ў сабе ўсе кампаненты папярэдніх чатырох спісаў і прадугледжвае правядзенне праекта з удзелам навучэнцаў, прыкладам, дыскусіі ў групах з далейшым пераразмеркаваннем ўдзельнікаў, абменам інфармацыяй і выніковым пытаннем) [Сысоев, Пустовалова 2013; Шульгіна 2013].

Відавочна, што кожны з пяці відаў навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў выбягае з папярэдняга, паступова ўскладняючы і гэтакім дазваляючы вырашаць больш складаныя навучальныя задачы. *Тэкставік* і *мультымедыійнік* скіраваны на пошук, адбор, класіфікацыю інфармацыі, а *апытанка*, *спрэчка* і *даследаванне* ўжо ўтрымліваюць элементы праблемнага навучання. Выкладчыкі беларускай мовы як замежнай, на жаль, пакуль не могуць яшчэ выкарыстоўваць у сваёй дзейнасці гатовыя Інтэрнэт-рэсурсы паводле вывучаных, да прыкладу, краіназнаўчых тэмаў (па сутнасці, мы робім усё тое самае, але на аматарскім узроўні: рыхтуем толькі пытанні да тэмы і спіс крыніц). Калі ж выкладчыкі жадаюць самі стварыць свае навучальныя Інтэрнэт-рэсурсы, дык яны могуць альбо скарыстацца адмысловай праграмай, дасяжнай у Інтэрнэце (у гэтым выпадку створаныя рэсурсы будуць захоўвацца ў Інтэрнэце і заставацца бачнымі шырокаму колу карыстальнікаў), альбо без адмысловай праграмы стварыць навучальныя Інтэрнэт-рэсурсы ў тэкставым рэдактары [Сысоев, Евстигнеев 2008].

Распрацоўка навучальных Інтэрнэт-рэсурсаў дазволіла цалкам па-іншаму паглядзець на адукацыйныя рэсурсы Інтэрнэту і пачаць успрымаць іх не проста ў якасці дадатковых, а ў якасці аналагавых ці альтэрнатыўных. Іх укараненне ў навучальны працэс будзе спрыяць развіццю камунікатыўна-маўленчых уменняў навучэнцаў. Эфектыўнасць іх выкарыстання ў навучальным працэсе неаспрэчная: Інтэрнэт развівае сацыяльныя і псіхалагічныя якасці навучэнцаў, іх упэўненасць у сабе і здольнасць працаваць як індывідуальна, так і ў калектыве; стварае спрыяльную для навучання атмасферу супрацоўніцтва, выступаючы як сродак інтэрактыўнага падыходу [Андреева 2003]. Інтэрактыўнасць прымушае слухачоў адэкватна рэагаваць на рэальныя жыццёвыя сітуацыі з дапамогай замежнай мовы. Інтэрнэт-рэсурсы дапамагаюць пераадолець моўныя бар'еры, а іх рэгулярнае выкарыстанне на занятках падвышае спазнавальную актыўнасць навучэнцаў і цікавасць да вывучэння беларускай мовы ў цэлым, пашырае межы навучальнага працэсу, робячы яго больш цікавым, эфектыўным і аптымальным.

Выкарыстанне інтэрнэт-рэсурсаў у выкладанні...

Літаратура

Андреева А., 2003, Введение в Интернет-образование, Москва.

Сысоев П., Евстигнеев М., 2008, Использование современных учебных интернет-ресурсов в обучении иностранному языку и культуре // Язык и культура, № 2, с. 100 – 110 [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-sovremennyh-uchebnyh-internet-resursov-v-obuchenii-inostrannomu-yazyku-i-kulture.pdf>. – Дата доступу: адсутнічае.

Сысоев П., Пустовалова О., 2013, Использование сервиса “Твиттер” в развитии умений письменной речи обучающихся // Иностранные языки в школе, № 1, с. 12 – 18.

Фисюк А., Формирование межкультурной компетенции с помощью сети Интернет [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/166397/1/303-306.pdf>. – Дата доступу: адсутнічае.

Шульгина Е., 2013, Алгоритм работы с технологией веб-квест при формировании иноязычной коммуникативной компетенции студентов, Вестник ТГУ. Серия: Гуманитарные науки. Вып. 9 (125), с. 125 – 130.